

Amics de la UNESCO de Girona
presenta l'audiovisual

SALT d'escultures

Dins el marc del projecte "Apadrinem escultures"
de l'associació Amics de la UNESCO de Girona

*Homenatge als artistes
que embelleixen la vila de Salt,
als escriptors i escriptores de Salt i d'altres indrets
que ens deixen les seves paraules,
a l'alumnat i al professorat
que les apadrina
i
a tots els saltencs, d'ara i de sempre.*

Amics de la UNESCO de Girona
c/ Rutlla, 20-22 (Hotel d'Entitats)
17002 GIRONA
Tel. 972 41 22 58
c/e: augi@unescogi.org

SALT d'escultures

FITXA TÈCNICA

GUIÓ:

Dolors REIG

DIAPPOSITIVES:

Jordi DALMAU

VEUS:

Joan CANALS

Francesca LAGUARDA

Teresa MORE

Màrius SERVANDO

Guillem TERRIBAS

ENREGISTRAMENT de les VEUS:

Pere QUER, de Ràdio SALT

SELECCIÓ MUSICAL i REALITZACIÓ:

Salvador PARÍS

REALITZACIÓ del DVD:

Carlus CAMPS TORNER

DONES

*Dins d'estimballs d'espígol
hem deturat olors
al cos d'una alba d'olis
abans que tants hiverns
ens tornin sedentàries
pel desnivell dels verbs
i hàgim d'oferir
des d'un infern benigne
els rams que entreteixim
– com una al·legoria –
a la llum incurable
dels novembres més nostres.*

*Amb gestos de retorn
teixim i desteixim
dels braços de Penèlope
les hores desfilades
d'aquest esguinç de temps
que ens deixa encara límpides (3)*

Les Loles amb la seva plàcida quietud ens conviden a fer un viatge de SOMNI.

*En l'alta ciutat meva de vidre i gelosies
Sobre els espais, voldria un pont com ara tu;
Un pont de corbes grises que destriés els dies,
Tot música, amb silenci de pressentir-se nu (...) (4)*

En despertar del Somni ens apropem a les arrels del poble, acompanyats de personatges com l'HORTOLÀ, el treballador incansable, de sol a sol inclinat sobre el terrós de l'horta. Ara l'Hortolà es lamenta en veure com dia a dia es retallen els espais de conreu i es pregunta – sense trobar resposta – què menjarem el dia de demà.

Tota l'amplitud dels camps es feia vistent. Era una quadrícula de gaies coloracions ... on dominava la nota intensa dels sembrats esponerosos d'una verdor fina i tornassolada (5)

El Nin recorria ardorós els morescs, les milleres escasses i que la sequera havia migrat completament, amb major rapidesa els rostolls, i amb molta calma els trossos on mongeteres i carabasseres cobrien la terra d'un verd foscament blavenc, quasi tètric (6)

... a l'ombra dels plàtans majestuosos s'estenien, ingràvids, els horts plantats de mongeteres i tomateres que, aèries i sinuoses, feien equilibris al voltant de les canyes (7)

*Aquell silenci tallant
dels horts a punt de dormida!
Soledat itinerant
del Pla dels Socs sense vida! (8)*

L'aigua és una mare per a Salt. La vila li deu riquesa, feina, enginy i progrés. De la FONT MONUMENTAL en brolla un record entranyable de la companyia de l'aigua.

*Vam recordar el paratge d'arbres blancs
i també el de les set fonts
i d'on hi fèieu corredisses
per atrapar la pedra més bonica (9)*

Algunes fonts s'hi pensen més a l'hora de rajar com si s'enfonsessin a l'enyorament de la visita dels càntirs i de les converses animades, al voltant de l'abundància d'aigua.

Passem per llocs ben familiars com les fonts que cada dia duen menys aigua, FONT DELS PEIXOS i FONT del PARADÍS,

*Verds eternals
en cúpules bronzades.
Els discs dels ulls
s'endinsen arbres nous
pels espadats de l'aire.*

*I en la foscor,
deixen llums d'una llum
com tantes flors
deixen pòsit de pòsits,
en el fons de la font (10)*

*Si algun cop, girat de cara,
Salt se'm feia perdedís ...
Feu-me amics, sempre confrare
de la Font del Paradís! (11)*

Més que el record, la presència de l'aigua sana ens l'ofereixen les LLÚDRIGUES. És la memòria d'una espècie que en altres èpoques probablement havia viscut esplendorosament a aquestes comarques, quan tots els rius gaudien d'una salut excel·lent.

*La natura
diligent ens procura
una bèstia
per a cada molèstia (12)*

D'altres espècies ens recorden que no atrapa més qui més corre, i elles van fent la seva vida, reposada, silenciosa, sense preocupar-se massa del tragi que hi ha al seu voltant. Són les tortugues – TORTUGA, TORTUGA - que amb llur presència aporten una calma daurada a l'hora de la posta de sol.

*TORTUGA
El guerrer caigut
dessota l'escut
emparant-se, es fuga.*

*Cautelosament
s'arrossega, lent
com una tortuga (13)*

Altres testimonis de la vida animal recorden la vitalitat natural, en instants de continuïtat i seriositat. És la BARALLA D'AMOR ben expressada amb unes línies dures que prenen forma d'agressivitat animal.

*La queixalada dels tigres del temps
més que tristesa deixa un rastre obscè:
no pas la carn mostrada; és la perduda
(esquitxa, sangonosa, els ulls que miren)
la que perdura fatigosament (14)*

A Salt des del 2004, sense que gairebé ningú ho hagi notat, bufa un vent de GARBÍ, constantment, silenciosament. Els Arbres de l'Espai Gironès resten impassibles, erts, perennes en el seu fullam.

*Aquí i allà es destriaven les masies voltades de figueres i algun xiprer...
També es veien agrupaments de verns, saules i pollanques, perfils negrosos
de marges assenyalant les vorades dels recs i dels camins, i la recta
processó dels plàtans espaïant-se al llarg de les rutes (15)*

*Què li sembla si demà quan tanqui la guarderia anem a trepitjar les
primeres fulles seques de les deveses? Amb la llum tardoral del capvespre al
Ter petit em sembla més aviat un petit paradís, ... (16)*

Sobre aquests paisatges de naturalitat viu a Salt una magnífica humanitat que també mostra llur testimoni a la plàstica de les escultures.

La família humana es fa present en el teixit del perfil quotidià. Una FRÀGIL MADONA, presidint un passeig, ens anuncia que ens fixem bé en les línies de convivència que proclamen la parella i el MATRIMONI, com dues realitats on es viu l'estimació.

Salt té un INDRET FAMILIAR que bé podria ser símbol i encarnació de tot allò que a la vila es projecta i es realitza, es pateix i s'estima.

I, fins i tot, el símbol maternal de les creences d'un poble surt a la via pública a ensenyar camins i drecceres als més petits i a oferir a tothom la seva companyia, és la MAREDEDEU DEL CARRER.

Quantes gotes de pluja hauràs vist evaporar-se ...

*Tot el silenci dens que habita en tu, m'atrau.
I m'atrau la geografia dels teus ulls
Quan cerquen formes
I quan desfiles a prop meu amb ritme caut
I l'aire es torna un auditori melodiós
Quan fixes notes (...) (17)*

Aquest és l'esperit de la convivència de la comunitat humana de Salt. Una ben apinyada FAMÍLIA TREBALL que honora l'existència de la vila, el seu creixement i els seus desitjos més nobles. El treball difícil és present a totes les intempèries del terme.

*T'he pres tardor entre les mans
i cap color m'és sobrer.
T'he descobert condonyer
al·lotjant policromia.
T'he despintat cada fulla
per assaonar-me'n la pell.
M'he fos entre arrels i tronc
per fermentar amb els teus cicles (18)*

Una AL·LEGORIA IMPROBABLE ocupa amb singularitat el passeig, una aportació fantasiosa, com el caprici d'un somriure amable entre la realitat i la ficció, entre el sentit directe i el sentit figurat.

En arribar davant del teatre, trobem que l'escultor ha treballat l'antiga forma de l'esfera, tan familiar al planeta que habitem. El projecte, el material, els eixos, la realització han fet sortir a escena el dramatisme de la CÚPULA INVERTIDA.

Mirant cap endalt, la cúpula del cel. A la placeta, una cúpula metàl·lica invertida que pot contenir tot un món. Qui sap, potser el món imaginari de les obres, els personatges, les passions i les tendreses que es belluguen dins el petit teatre que s'obre al seu costat ... (19)

El nom de MURUROA va lligat a terribles invents de la guerra moderna que han desintegrat la pau entre els pobles, els pobles mateixos, i massa éssers humans.

*Davant del fill, per sempre se l'emporten.
Renecs i empentes. És la guerra això.
Els fills no valen, no valen els pares.
Cops de destrat repiquen a la fusta
que està naixent. S'estella la memòria (20)*

És per això que la cultura de pau demana que s'estableixi un NOU ORDRE MUNDIAL. Encadenats així, la realitat de la guerra, per una banda, i per l'altra, el desig de pau, es fan presents en els versos de "La pell de brau":

*De vegades és necessari i forçós
que un home mori per un poble,
però mai no ha de morir tot un poble
per un home sol:
recorda sempre això, Sepharad.
Fes que siguin segurs els ponts del diàleg
i mira de comprendre i estimar
les raons i les parles diverses dels teus fills.
Que la pluja caigui a poc a poc en els sembrats
i l'aire passi com una estesa mà
suau i molt benigna damunt els amples camps.
Que Sepharad visqui eternament
en l'ordre i en la pau, en el treball,
en la difícil i merescuda
llibertat (21)*

Deixem en terra les guerres, i tornem a la vila de Salt.

La figura de DALÍ retallada dins un espai comercial pot simbolitzar l'art que no té espai ni temps limitat per a manifestar-se.

La PORTA TRANSVERSALT, però, ens recorda els límits de l'espai i els del temps.

Desarem el nostre passeig amb escultures per la vila de Salt al nostre arxiu més íntim, a la consciència del patrimoni del poble. Serà com la TAULA DESADA que ens agradarà poder mostrar als de fóra, als convidats, als amics i familiars que ens visiten.

*Altra volta la taula
del menjador (...)
Tots altre cop
al volt d'aquella taula
del nostre menjador.
Si us podria explicar
que diferent és tot!
Tot ha canviat.
Només em sembla igual
aquella força que retinc
de les vostres paraules
que encara em sembla oir,
i el viu reflex
de la vostra mirada
que encara duc a dins (22)*

Una nena amb aparença fràgil, però ferma ens acomiada amb un ADÉU ple de tendresa.

*Dins la llum malva de la tarda
morien els adéus, precipitant-se
entre les broques del gran rellotge (23)*

*El Ter s'adorm. Esfilagarsa escòria
des que nasqué al tàlem de les neus!
Aigües avall, l'home d'aquesta història
reposa i xiula: És l'hora dels adéus.
És l'hora del balanç, enfiladissa,
al proper reblincó del corriol;
de resseguir tranquils el fumerol
i el pes del temps, a prop d'una bardissa.
És l'hora de passar i deixar que passin
mirant els nivols com desfan castells.
És l'hora de deixar que els altres facin
per dedicar-nos a escoltar els ocells (24)*

Ja hem desat la taula, ara tancarem la porta i un teló imaginari començarà a baixar.

A les nostres retines hi passaran ràpidament les llúdrigues i les tortugues, l'hortolà i les famílies, i totes, totes aquestes escultures que des que les coneixem, les estimem i valorem una mica més.

Deixarem que les LOLES continuïn vigilant el pas del temps i dels vianants, el pas de la vida que s'està teixint i edificant, cada dia, cada moment, a la vila de Salt.

Dolors Reig Garganta
Amics de la UNESCO de Girona

Salt, 24 de juliol del 2007

RELACIÓ d'ESCRITORS

- (1) Narcís-Jordi Aragó, de "Girona, ara i sempre (una crònica)", Diputació de Girona, 1982
- (2) Antoni Puigverd, de "L'enigma de Salt", extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003
- (3) Francesca Laguarda, de "Dones" (inèdit)
- (4) Salvador Sunyer, de "El pont de pedra" extret de La Girona dels poetes, Biblioteca Fundació Valvi, CCG Edicions i Ajuntament de Girona, 2005.
- (5) (15) Prudenci Bertrana, de "Jo! Memòries d'un metge filòsof", extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003.
- (6) Carles de Camps (el Marquès de Camps), 1902, extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003
- (7) Bel Bosk, extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003.
- (8) (11) Salvador Sunyer, extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003.
- (9) Francesca Laguarda, del poema "Ahir, mare", extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003
- (10) Francesca Laguarda, de "Primavera gòtica" (inèdit)
- (12) (13) Pere Quart, de "Bestiari", Ed. Proa, 1982
- (14) Antoni Puigverd, de "La migranya del faune", Poesia, Els llibres de l'escorpi, Ed. 62, 1995.
- (16) Miquel Berga, extracte de "Txètkhov al Patronat", extret de l'Atles literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003.
- (17) Francesca Laguarda, de "Tot el silenci dens ...", extret de Singulars d'un plural. Antologia del II Festival de Poesia de Girona, Casa de Cultura de Girona, 1997
- (18) Francesca Laguarda (inèdit)
- (19) Carles Vivó, escrit corresponent al mes de desembre 2005, del Calendari escolar 2005-2006, Diari de Girona – Amics de la UNESCO de Girona.
- (20) Jaume Bosquet, de "L'altre", Balenguera, Col. de Poesia, Ed. Moll, Mallorca, 2004.
- (21) Salvador Espriu, "De vegades és necessari i forçós ...", de La pell de brau.
- (22) Joan Colomines, de "Altra volta la tarda", extret de Nova antologia de la poesia catalana (De Maragall als nostres dies), Biblioteca selecta, Ed. Selecta, 1965.

(23) Francesca Laguarda, de “Les moltes Itàlies” (inèdit)

(24) Salvador Sunyer, “L’hora dels adéus”, extret de l’Atlas literari de les terres de Girona, Volum II, Diputació de Girona, 2003.

RELACIÓ d’ESCULTORS

- ADMETLLA, Pep. Escultura: “Cúpula invertida” (1997). Plaça Sant Jaume.
- AGUILAR, Sergi. Escultura: “Absent” (1999). Plaça 3 de març
- ÁLVAREZ LOSADA, M.: Escultura: “L’arbre de la ciència” (2007). Pg. Països Catalans / carrer Alfons Moré.
- BEARD, Léonard. Escultura: “Al·legoria improbable” (1998). Passeig Ciutat de Girona.
- CAMPS, Pep. Escultura: “Tortuga, tortuga” (1997). Passeig Països Catalans.
- CASANOVA D’AIGUAVIVA (a partir del disseny de Willem Joost de Vries. Escultura: “Any Dalí” (2005). Espai Gironès.
- COROMINAS, Josep Ma. Escultura: “Les Loles” (1997). Carrer Guimerà – Pacheco.
- DELGADO, Antoni. Escultura: “Mare bell amor” (Marededéu del carrer)
- DÍAZ, Claudi. Escultura: “A Joaquim Ravetllat” (La font dels peixos) (1951). Plaça Verdaguer.
- FAIXÓ, Jaume. Escultura: “Porta transversALT” (1997). Rotonda Torre Mirona.
- GÁLVEZ, Lluís (El borni). Escultura: “Garbí” (2005). C/ President Francesc Macià.
- GISPERT, Jordi. Escultura: “Mururoa” (1998). Rotonda Pg. Marquès de Camps.
- MANEL·LA, Anna. Escultura: “Adéu” (1997). Plaça del Veinat.
- MATEU, Lluís. Escultura: “Font del Paradís” (1988). Pla dels Socs.
- MATEU, Lluís. Escultura: “Adam i Eva” (1989). Pla dels Socs.
- MATEU, Lluís. Escultura: “El pensador” (1998). Passeig Josep Tarradellas.
- MATEU, Lluís. Escultura: “Llúdrigues” (1980-82 / 2007). Plaça de la Vila.
- MEDINA-CAMPENY, Xavier. Escultura: “Indret familiar” (1999). Passeig Josep Tarradellas.
- MEDINA-CAMPENY, Xavier. Escultura: “L’hortolà” (1999). Passeig Ciutat de Girona.
- MEDINA-CAMPENY, Xavier. Escultura: “S A L T” (2006). Rotonda AP7.
- MOLINS, Lluís. Escultura: “Homenatge a la família treballadora” (1974). Plaça de la llibertat.
- OLIVERAS, Josep Ma. Escultura: “Taula desada” (1997). Pati Museu de l’Aigua.
- OLIVERAS, Roser. Escultura: “Fràgil madona” (1999). Passeig Ciutat de Girona.
- PASCUAL, Josep Lluís. Escultura: “Baralla d’amor” (1998). Placeta del teatre.
- PLANELLA, Santi. Escultura: “Font monumental” (1985). Passeig Ciutat de Girona.
- SERRA, Rosa. Escultura: “Somni” (1983). Pati parc hospitalari Martí Julià.
- TORRES MONSÓ, Paco. Escultura: “Nou ordre mundial” (1997). Passeig Països Catalans.
- VILÀ, Lluís. Escultura: “Matrimoni” (1997). Carrer Major.